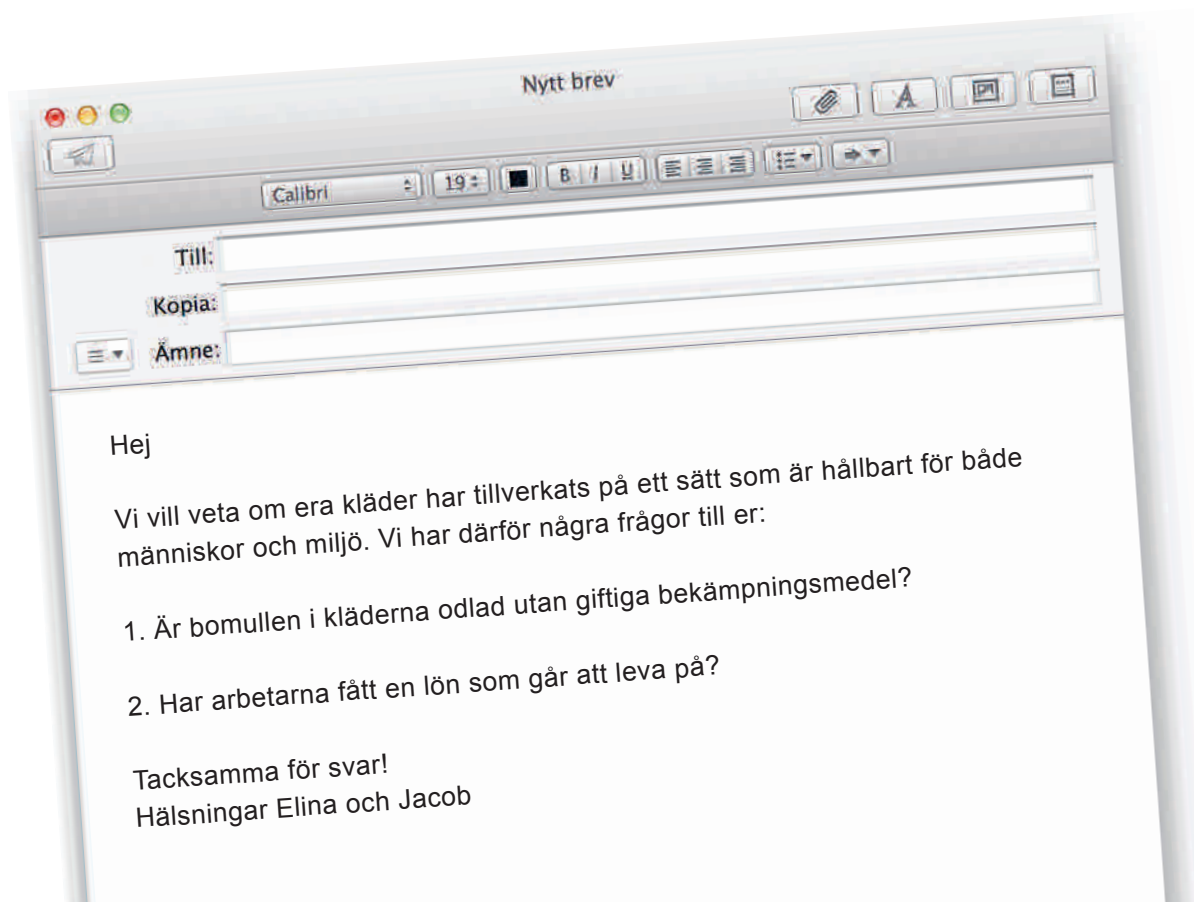

VAD ÄR DET VERKLIGA PRISET?

Skor och kläder tillverkas ofta av råvaror från olika delar av världen. Råvarorna kan transporteras och bearbetas av människor i olika länder. Trots detta är priserna på kläder och skor ofta låga för konsumenterna.

Elina och Jacob ska ta reda på om kläderna de vill köpa har tillverkats på ett sätt som stödjer hållbar utveckling. Därför mejlar de två frågor till företaget de tänker handla av.

19

Varför är Elina och Jacobs första fråga viktig att få svar på om de vill stödja hållbar utveckling? Resonera utifrån perspektiven i rutan.

Människa – Natur
Idag – I framtiden

Uppgift 19

Formulering av uppgiften

Varför är Elina och Jacobs första fråga viktig att få svar på om de vill stödja hållbar utveckling?

Resonera utifrån perspektiven i rutan. (Människa - Natur, Idag - I framtiden)

Del av kunskapskraven som bedömningen utgår ifrån

Eleven kan resonera om olika ekologiska, ekonomiska och sociala hållbarhetsfrågor och redogör då för **enkla och till viss del/utvecklade och relativt väl/väluvecklade och väl** underbyggda förslag på lösningar där några konsekvenser för människa, samhälle och natur vägs in.

Aspekter som ska bedömas

- Om elevens förklaring är relevant d.v.s. kan kopplas till hållbar utveckling.
- I vilken utsträckning elevens resonemang innehåller orsakssamband/orsakssamband som förtydligas genom att flera faktorer relateras till varandra på ett meningsfullt sätt eller att eleven använder ett relevant exempel.
- I vilken utsträckning elevens resonemang utgår från olika perspektiv.

Progressionen i uppgiften

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
Eleven förklarar är relevant d.v.s. kan kopplas till hållbar utveckling.	Eleven förklarar är relevant d.v.s. kan kopplas till hållbar utveckling.	Eleven förklarar är relevant d.v.s. kan kopplas till hållbar utveckling.
Eleven resonemang innehåller ett orsakssamband . Exempel på ett orsakssamband: <i>Bekämpningsmedel kan göra människor sjuka. (a → b)</i>	Eleven resonemang innehåller ett orsakssamband som förtydligas genom att flera faktorer relateras till varandra på ett meningsfullt sätt eller att eleven använder ett relevant exempel. Exempel på ett orsakssamband som förtydligas: <i>Bekämpningsmedel kan hamna i vattnet och jorden som sedan tas upp av växter och göra oss människor sjuka om vi äter dessa. (a → b → c)</i>	Eleven resonemang innehåller flera orsakssamband som förtydligas genom att flera faktorer relateras till varandra på ett meningsfullt sätt eller att eleven använder ett relevant exempel. Exempel på orsakssamband som förtydligas: se C.
Eleven resonemang utgår från ett perspektiv .	Eleven resonemang utgår från olika perspektiv , t.ex. människa - natur.	Eleven resonemang utgår från flera olika perspektiv , t.ex. människa - natur, idag - I framtiden.

Relevanta förklaringar kan handla om

- Användningen av bekämpningsmedel kan skada ekosystemet och leda till minskad biologisk mångfald i odlingslandskapet.
- Bekämpningsmedel kan spridas till grundvattnet, luft och jord. Det kan i sin tur leda till att exempelvis dricksvatten förorenas och grödor som används till mat tar upp gifterna.
- Många bekämpningsmedel kan skada synen, huden, nervsystemet, matspjälkningen och cirkulationssystemet. Vissa misstänks även påverka immunförsvaret och kan orsaka cancer.

- Jordbruksarbetare är mycket utsatta eftersom de exponeras i hög grad när bekämpningsmedlen hanteras på olika sätt, exempelvis när de spräds ut, mixas och tillämpas (t.ex. sprids i luften).
- Barn är speciellt känsliga (låg kroppsvikt). De kan utsättas för bekämpningsmedel via lek eller barnarbete.
- Även kläder (såväl arbetarnas/nyproducerade) kan sprida bekämpningsmedlen.

Vanliga anledningar till att elevsvar inte ger belägg för nivå E

Elevers förklaring har en viss koppling till hållbar utveckling men saknar en tydlig anknytning till problemet med användning av giftiga bekämpningsmedel. Exempel: "Så att det inte slängs ut för mycket skräp i naturen.", "Så att naturen inte "dör" eller hur man ska förklara.", "Att man inte ska bidra till att det skräpar ned."

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå E

För om de använder gifter när de odlar bomullen så är det inte bra för människor. Det kan vara farligt för människor som arbetar där och de kan bli sjuka.

Bedömningskommentar till exemplet

Elevers förklaring är relevant d.v.s. kan kopplas till hållbar utveckling. Elevers förklaring innehåller orsakssamband, exempelvis (bekämpningsmedel → människor kan bli sjuka). Eleven utgår från ett-perspektiv (Människa).

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå C

Det är viktigt för att gifter kan påverka arbetarnas hälsa. Naturen kan bli förgiftad som gör att vissa arter dör ut och miljöförändringarna kan leda till t.ex. farligare skadedjur som inte skulle gå att bekämpa.

Bedömningskommentar till exemplet

Elevers förklaring är relevant d.v.s. kan kopplas till hållbar utveckling. Elevers förklaring innehåller ett förtydligat orsakssamband i flera led (bekämpningsmedel → arter dör ut → miljöförändringar → farligare skadedjur). Eleven utgår från olika perspektiv (Människa - Natur).

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå A

Människor som arbetar med bekämpningsmedel får sämre arbetsmiljö då de jobbar med giftiga medel som kan skada deras hälsa. Naturen påverkas eftersom att när man använder bekämpningsmedel så dör djur och växter som äter odlingen och man förgiftar även marken och vattnet man odlar med vilket gör att både människor, växter och djur får sämre dricksvatten. Idag odlar man bomull där det redan finns dåligt med vatten och då är det inte så smart att förgifta det lilla vattnet som finns. Så i framtiden måste vi hitta en annan lösning som gör att vi inte behöver använda bekämpningsmedel.

Bedömningskommentar till exemplet

Elevers förklaring är relevant d.v.s. kan kopplas till hållbar utveckling. Elevers förklaring innehåller flera förtydligade orsakssamband i flera led (bekämpningsmedel → djur/växter "äter odlingen" → dör) samt (bekämpningsmedel → förgiftar mark/vatten → sämre dricksvatten). Eleven utgår från flera olika perspektiv (Människa - Natur och Idag- I framtiden).